

el nord

ENRIC SENABRE
**EL VIATGE
D'ATENA**

**Navegar per la vida
amb #filosofia**

edicions
bromera

1

L'ENIGMA D'ATENA

–Déu ha mort, Déu ha mort!

Aquest va ser el crit esfereïdor que em va despertar del somni que havia sigut la meua primera adolescència. A partir de l'instant que vaig escoltar aquestes tres paraules, res no va ser igual a la meua vida, i el seguit de fets que van començar a succeir a partir d'aquest moment em va obligar a madurar de manera accelerada. Era la tardor del curs que complia setze anys i l'aparició d'un personatge misteriós anunciant la mort de Déu em va posar davant dels ulls l'enigma en el qual havia de convertir-se la meua existència.

Però vosaltres encara no sabeu qui sóc. Em diuen Atena, en record de la deessa grega de la saviesa i en honor de la filosofia. Un nom com aquest et marca, per les burles dels companys, els comentaris dels mestres i les mirades iròniques de tots plegats. Si, a més a més, t'agrada vestir amb

un estil alternatiu, pantalons amples i samarretes esgarrades, i portes el cabell rapat per un costat i alguna arracada de més a les orelles, saps que no passaràs mai desapercebuda. Ara bé, tot s'ha de dir, quan la gent em coneix de debò oblida de seguida el meu aspecte, perquè sóc molt amiga dels amics, sé escoltar els seus problemes i sóc sincera, qualitat que, de vegades, m'ha resultat un poc incòmoda. M'agrada llegir, la música ska, el rap i eixir amb la colla; a l'institut sóc una estudiant acceptable tot i que una mica remugaire. I per acabar-ho d'adobar, no bec alcohol, què voleu que hi faça!

Però el que ara vull contar-vos són els successos misteriosos que van començar a ocórrer aquell setembre que em va transformar la vida. Baixava de casa Júlia, la meua millor amiga, amb qui havia estat tot el matí tafanejant dels companys de classe i aprofitant-me dels dots culinaris de sa mare, que ens deixava preparat un esmorzar amb pastissos de xocolata i poma. Anava capficada en les meues coses, pensant el que havíem parlat, sense parar esment al meu voltant. De sobte, un crit em donà un ensurt que quasi em va caure la bossa que portava:

—Déu ha mort, Déu ha mort!

El vagabund que habitualment s'asseia a la porta del supermercat de sota casa Júlia havia canviat, i en comptes d'aquell home que sempre estava dormint amb el cartó de vi barat al costat, ara es trobava un barbut amb cabells llargs i la mirada d'ulls blaus perduda en l'infinit cridant amb la boca badada:

—Déu ha mort, i sou vosaltres, sí, tots vosaltres, qui l'heu mort!

Bramava tot assenyalant els pocs vianants que passaven per davant en aquella hora de sol inclement. Els transeünts no li feien cas, uns pocs se'n reien, d'altres s'apartaven una mica amb por, mentre ell feia gestos estridents amarat de suor i mirant al cel. Jo vaig quedar impactada, no podia moure'm mentre observava aquell boig imprevist.

En aquell moment van eixir del supermercat la colla de Cristian, Albert i els altres fumetes de l'institut, i Josep, l'ex de Júlia, anava amb ells. En veure el rodamón van començar a escridassar-lo i a pegar puntades de peu a les seues coses. Els pocs diners que tenia al barret van rodar per terra i l'home va posar uns ulls d'espant que em van comprendre. Potser per això no vaig poder estar-me de dir-los:

–Voleu deixar de fer bajanades? Us creieu molt graciosos!

–Atena, tu sempre la defensora dels impossibles, no veus que només ens divertim una estona? –contestà Joan amb expressió irònica mentre s'allunyaven rient.

Quan se'n van anar, el rodamón va buscar entre les coses que hi havia per terra i va agafar un llibre trencat i brut i me'l va donar. La sorpresa va esdevenir fàstic, però en vaig llegir el títol, *Així parlà Zaratustra*, de Friedrich Nietzsche. El vagabund va recollir les poques monedes que va trobar i les va posar al barret. Després el va col·locar al seu davant, es va asseure i va semblar adormir-se. Amb el silenci, vaig reaccionar i me'n vaig anar cap a casa, el llibre agafat només amb dos dits per tal de no embrutar-me, pensant en les paraules d'aquell indigent cridaner que havia trencat la calma habitual del barri i en el poc trellat que tenien alguns dels meus companys.

Quan vaig arribar a casa, vaig ensenyar el llibre al pare que, el va mirar amb repugnància, però canvià la cara en llegir el títol i em donà la clau per comprendre les paraules del boig i el sentit del llibre:

—Potser era Zaratustra, l’anunciador de la mort de Déu i personatge principal del llibre que t’ha regalat —em digué amb un somriure sorneguer que havia substituït l’aversió inicial per l’estat físic del llibre.

—Zaratustra? Qui és aquest?.

—Fou un personatge del filòsof Friedrich Nietzsche, que recorria les ciutats anunciant la mort de Déu, comunicant la nova que havia de canviar el món. Però els éssers humans se’n reien, no entenien què volia dir o no ho volien saber, intuïen que aquell missatge podia canviar-los les vides. Per por o per ignorància, la majoria es burlava d’aquell personatge estrofolari que els proposava una nova era, una nova manera de viure impossible de conciliar amb els antics ídols.

Aquest era un dels avantatges de tenir un pare culte i amant de la lectura, que et podia explicar les coses més estranyes i no et feia falta acudir a la Viquipèdia. L’inconvenient era tenir un nom com el meu, desig d’ell. Però les seues paraules em ressonaven al cap. Una veritat que havia de canviar el món? La mort de Déu tombava els antics ídols? No havia

sigut mai creient, ni per tradició familiar, ni escolar, però tampoc havia pensat en la importància de l'existència de Déu, ni en el seu assassinat o mort natural. Què implicava la mort de Déu? Mentre hi pensava vaig obrir el llibre del rodamón i hi vaig descobrir que, adornat amb taques d'oli i rastres de dits llefiscosos, tenia alguna cosa escrita a la primera pàgina:

Busca al teu interior. En la solitud dels teus pensaments tens la solució a l'enigma.

Què significaven aquestes paraules? I per què me les havia confiades a mi? Vaig pensar que potser Internet m'oferiria alguna resposta. Així que vaig buscar un poc a la xarxa i vaig trobar una explicació del significat de la mort de Déu que em va deixar encara més encuriosida:

Què anunciava Zaratustra? En realitat una cosa més profunda que la simple inexistència del Déu cristià. Ben mirat no era una crítica a la religió, sinó un trasbalsament de tots els fonaments de la civilització occidental. Amb Déu no moria tan sols el poder de l'església, sinó també queien es-

fondrats tots els antics poders; el rei, el pare, el mestre, el rector, l'amo. Amb la mort de Déu, el que Nietzsche volia assenyalar era la caiguda d'una civilització basada en les seguretats, en els valors morals establits, en els sabers assolits i en les ordres acceptades. A partir de la mort de Déu, havien de desaparèixer tots els ídols, inclosos els religiosos, però també els familiars, els morals, els polítics, els científics. L'ésser humà hauria d'aprendre a viure sense referències i sense valors, perquè res no quedava de segur ni fiable.

El sentit d'una frase tan breu era més profunda del que podia imaginar. Era possible viure sense Déu? Era vertaderament difícil si bé ho pensava, perquè era com romandre en el buit, sense res del que ens havien ensenyat els mestres, del que ens havien transmés els pares, del que havíem escoltat als mitjans d'informació. Significava viure sense seguretat. Però a partir d'aquest moment, què podíem fer? Com era possible continuar confiant en tot el que havia cregut? Quina era la manera correcta de comportar-me? I si ajuntava les paraules escrites al llibre a les que va dir Nietzsche, semblava que jo havia de trobar la solució buscant al meu interior.

Mentre pensava tot açò, ma mare, que acabava de tornar de la faena, em va cridar, però jo, com quasi sempre, ni vaig contestar. Al cap d'un moment el seu to de veu havia augmentat:

–Atena, pots eixir, per favor? –valia més fer-ho ràpidament si no volia guanyar-me-la.

–Sí, digues –vaig respondre en arribar al menjador.

Allí estaven mon pare i ma mare asseguts amb cara de pomes agres. En un primer moment vaig pensar que no n'hi havia per a tant només per no eixir de l'habitació al primer crit, però de seguida em vaig témer una cosa pitjor.

–Atena, ton pare i jo volem parlar amb tu –em va dir molt seriosament, més del que era habitual en ella.

–Què voleu? –vaig contestar amb por.

–Mira, veuràs, el que volem dir-te... –li costava decidir-se-. Ton pare i jo ens divorciem, ja saps que últimament les coses no van bé, discutim massa i ho hem decidit, no podem viure més junts.

–Què? –vaig contestar amb un to de veu indignat-. Que voleu, què?

–Tranquil·la, Atena –va començar mon pare, que havia canviat el posat inexpressiu per una cara

de pànic—, el que passa és que ta mare i jo hem pensat que és millor separar-nos. No podem estar junts i no estem fent-te cap favor mantenint aquesta situació. Volem que t'afecte tan poc com siga possible, encara que sabem que és difícil, però no et preocupes, amb tu continuarà tot igual.

—Que no em preocupe? Igual? Heu pensat en mi per prendre aquesta decisió? —els vaig cridar amb llàgrimes als ulls.

—Sí, Atena, de debò —seguia ma mare—, hem valorat el que significa continuar junts sense estimar-nos, i les repercussions que pots patir si la relació entre nosaltres empitjora. No ens agradaria començar amb discussions i recriminacions i creiem que és millor deixar les coses clares, pel bé de tots.

—I on viuré jo? I on estareu quan us necessite? —preguntava angoixada.

—No t'amoïnes per això, de moment continuarem vivint junts fins que jo trobe una casa al barri, i després podràs veure'ns en voler i estar amb qui vulgues —m'explicava mon pare amb veu pausada.

—Sí, vosaltres us ho veieu tot molt fàcil! Deixeu-me estar! —i me'n vaig anar enrabiada.